

встановлено, що ідентичність – це широка концепція, що обумовлена великим масивом біологічних, психологічних, соціальних, політичних і культурних чинників.

Література:

1. Стефаненко Т. *Этнопсихология: Учебник для высших учебных заведений*. М.: ИП-РАН, 2000. 155 с.
2. Арбєніна В. Л. *Етносоціологія : навчальний посібник*. Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2009. 267 с.
3. Бандурка А. М., Друзи В. А. *Этнопсихология: Учебное пособие*. Харьков: Из-во Ун-та внутр. дел, 2000. 330 с.
4. Белинская Е.П., Стефаненко Т.Г. *Этническая идентичность: понятие, формирование, модели измерений. Этническая психология : хрестомат.* СПб.: Речь, 2003. 205 с.
5. Еріксон Е. *Ідентичність: юність і криза: пров. з англ.* / Під ред. А. В. Толстих. М., 1996. 46 с.

Тези надіслані 28 лютого 2018.

Семенів Наталія Миронівна, Михайловська Аліна

РІВЕНЬ ЕТНІЧНОЇ НЕТЕРПИМОСТІ У МІЖОСОБИСТІСНІЙ ВЗАЄМОДІЇ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Студентська молодь є чутливою до проблеми полікультурної комунікації є студентська молодь. Це, водночас, актуалізує питання толерантності серед сучасної молоді щодо представників інших етнічних груп. Більше того, від студентів – майбутніх юристів, журналістів, філологів, психологів, педагогів та ін., здебільшого й залежать перспективи вирішення питання протидії ксенофобії, запобігання тероризму, проявам екстремістської поведінки серед громадян. Тому важливого значення набуває не лише доосмислення, операціоналізація поняття етнічної толерантності у категоріальному полі психології, а й вироблення необхідних психолого-педагогічних технологій для її формування у студентської молоді.

Метою дослідження проведеного в студентському середовищі Національного університету «Львівська політехніка» було виявити вплив індивідуально-психологічних та соціально-психологічних чинників на формування та прояви етнічної нетерпимості у студентів. Об'єктом дослідження стали психологічні особливості та засоби формування етнічної нетерпимості у студентів. Пред-

метом дослідження є соціально-психологічні чинники та особливості формування етнічної нетерпимості особистості у студентів.

Нетерпимість у психології – це неприйняття іншої людини, неготовність до співіснування з іншими (не схожі на нас) людьми; вона проявляється через деструктивну, конфліктну, агресивну поведінку. Явище етнічної нетерпимості має пряме відношення до психології. Тому психологи виступають з позиції трактування толерантності, перш за все, як подолання всіх форм расизму і расової дискримінації.

Толерантність та нетерпимість стали фундаментальними складовими сучасного світу, причому не лише міжособистісних відносин, а й взаємин між секторами суспільства, державними і громадськими інститутами.

Дослідження проводилося на базі національно університету «Львівська політехніка». До вибірки увійшло 35 студентів університету. Кожному досліджуваному в процесі тестування були видані бланки відповідей трьох методик : методика «Типи етнічної ідентичності» (Г.Солдатова, С. Рижова), методика «Етнічної толерантності» (Г. Солдатова, О. Кравцова, Л. Шайгерова), методика «Агресивність поведінки» (Є. Ільїн та П. Ковальов).

За результатами дослідження методики № Типів етнічної толерантності» переважна більшість студентів характеризується середнім рівнем етнічної толерантності – 26 студентів, невеликій кількості осіб притаманний високий рівень толерантності – 4 студенти, і 5 студентів мали низький рівень. Результати методики «Типи етнічної ідентичності» свідчать, що 74% досліджуваних мають позитивну етнічну ідентичність, , 16% демонструють прояви етнофанатизму та 10% мають прояви етнотероризму.

Результати методики «Агресивної поведінки» за середнім значенням показали, що рівень прямої вербальної агресії є 7,07, рівень непрямой вербальної агресії –3,14, рівень прямої фізичної агресії – 2,79 та непрямой фізичної агресії – 6,07. Аналізуючи всі методики, можна сказати, що ті студенти, які мають низький рівень толерантності, та високі показники етнотероризму та етноізоляційності мають більш виражену агресивність стосовно інших етнічних груп.

Висновки. Проводячи дослідження етнічної нетерпимості у студентському середовищі, можна з впевненістю сказати, що наші студенти є позитивно налаштованими до студентів інших рас і на це безперечно впливає правильне виховання їх ще у дитинстві. Аналізуючи всі результати, які ми отримали, можна сказати, що ті студенти, які мають низький рівень толерантності, та високі показники етнотероризму та етноізоляційності, більш виражену агресивність стосовно інших етнічних груп, є етнічно нетерпимими.

Література:

1. Арбенина В. Л. *Етничность как предмет социологического анализа* : [Електронний ресурс] // *Методологія, теорія та практика соціологічного*

аналізу сучасного суспільства : Збірник наукових праць. Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2001. Режим доступу : www.sociology.kharkov.ua/.../arbenina.doc

2. Бандурка А. М. и др. Конфликтология. Харьков: Университет внутренних дел, 1997. 351 с.

3. Бандурка А. М., Друзі В. А. Этнопсихология: Учебное пособие. – Харьков Из-во Ун-та внутр. дел, 2000. 240 с.

4. Баронин А. С. Этническая психология. К.: Тандем, 2000. 264 с.

5. В. Євтух, В. Троцинський, К. Галушко та ін. К. : Наукова думка, 2004.

Тези надіслані 28 лютого 2018.

Семенів Наталія Миронівна, Чижук Марія Олексіївна

ЕТНІЧНІ СТЕРЕОТИПИ В ОСОБИСТІСНОМУ САМОВИЗНАЧЕННІ СТУДЕНТСТВА

Проблематика етнічних стереотипів гостро стоїть у сучасному українському суспільстві, але її виникнення почалося ще з зародженням народу, а саме поділу людей на нації і привертало увагу багатьох вчених і мислителів з усіх народів і часів. Стереотип виникає здебільшого на основі отриманого матеріалу з минулого і як наслідок люди прагнуть будувати щось нове на основі обмеженої інформації. Незважаючи на те, що психологи достатньо займалися проблемою етнічних стереотипів, існує потреба проведення емпіричних досліджень, що можуть поглибити уявлення про етнічні стереотипи в студентському середовищі.

Об'єктом дослідження проведеного в студентському середовищі Національного університету «Львівська політехніка» є психологічні чинники формування етнічних стереотипів та образів в середовищі етнічної взаємодії. Предметом дослідження є прояви етнічних стереотипів в структурі особистості студента.

За О. Савицькою етностереотипи – це спрощені, схематизовані образи етнічних груп, які характеризуються високим ступенем узгодженості індивідуальних уявлень. Що ж стосується етнічних стереотипів, то деякі автори обмежували їхній зміст тими уявленнями та образами, що сформувались у певної спільноти щодо інших етнічних груп. Такі етностереотипи вважаються найрозповсюдженими та найбільш вивченими, у подальшому їх називали гетеростереотипами. Згодом визначення поняття «етнічні стереотипи» доповнили образами та уявленнями стосовно власної етнічної групи, які називали автостереотипами.